

“Cumhuriyet Dönemi Millî Düşünce Sistematiğinde Erol Güngör Sempozyumu Bildiriler Kitabı” Üzerine

Enis Yalçın

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Kırşehir
enesyln18@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7873-570X>

Kitap İncelemesi

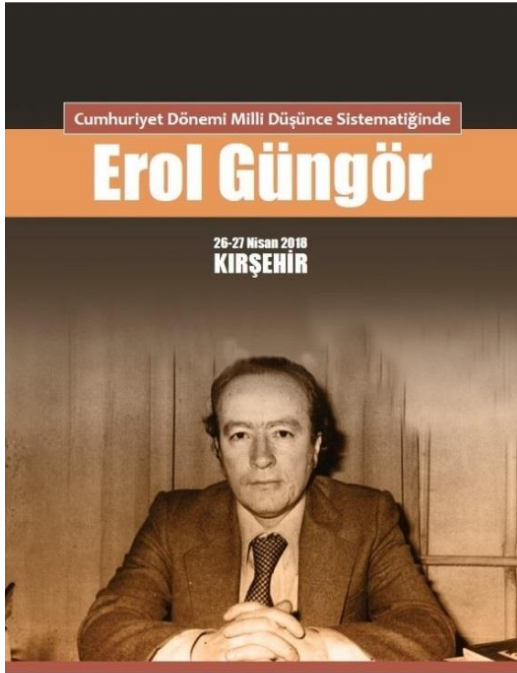
Geliş Tarihi: 12.12.2018

Kabul Tarihi: 25.12.2018

Atıf Bilgisi

Yalçın, E. (2018). “Cumhuriyet dönemi millî düşünce sistematiğinde Erol Güngör Sempozyumu bildiriler kitabı” üzerine, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 222-224.

Yiğitbaş, M. (Ed.), (2018), *Cumhuriyet Dönemi Millî Düşünce Sistematiğinde Erol Güngör Sempozyumu Bildiriler* (Kırşehir, 26-27 Nisan 2018), Ankara: Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları, 396 s. ISBN: 978-605-7912-00-8.

Âlim, mütefekkir ve muharrir olarak nitelendirilen Erol Güngör, 1938 yılında Kırşehir’de doğmuş, ilk ve orta eğitimini bu şehirde tamamlamıştır. Eşi Şeyma Hanım, Erol Güngör’ün güçlü inanç, dil şuuru, tarih sevgisi, millî değerlere bağlılık, hoşgörü gibi temel şahsiyetini oluşturan niteliklerini de bu şehirde kazandığını belirtir.

1983 yılında vefat eden Erol Güngör, 44 yıllık ömründen geriye kültür, ilim ve fikir adamı kimliğiyle üzerine eğildiği toplumsal konular hakkındaki gözlem ve tahlillerini miras bırakmıştır. Sosyoloji, tarih, sosyal psikoloji ve tasavvuf üzerine eserler veren Erol Güngör’ün yapmış olduğu çalışmalar, döneminden ziyade günümüzdeki toplumsal problemlere de ışık tutmakta ve çözüm yolları önermektedir. Toplumsal problemlerin çözümünde kültür, edebiyat, dil, ahlâk, coğrafya, tarih, medeniyet, iktisat, folklor, sanat ve eğitimi anahtar olarak gören Erol Güngör, bu anahtarların ancak yerli ve milli değerlerle işlerlik kazanacağını vurgulamıştır.

Ölümünün otuz beşinci yılı münasebetiyle, kendi memleketi olan Kırşehir’de, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir

Belediyesi ve Türkiye Yazarlar Birliği işbirliği ile Dr. Öğr. Üyesi Maksut Yiğitbaş koordinatörlüğünde tertiplenen “Cumhuriyet Dönemi Millî Düşünce Sistematiğinde Erol Güngör” başlıklı sempozyum, 26-27 Nisan 2018 tarihlerinde otuz altı farklı araştırmacının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Sempozyumun açılış konuşmasında Şeyma Güngör, eşinin vefat yıldönümü dolayısıyla yaşadığı hüznü ve onun doğup yetiştiği topraklarda böylesine anlamlı bir günde düzenlenen sempozyumdan dolayı duyduğu mutluluğu aynı anda yaşadığını Karacoğlan’ın bir şiirinden ödünçlediği “yas ile sevincim yıkışır” dizeleriyle ifade eder. Şeyma Güngör ayrıca Kırşehir’in Müslüman Türklüğün değerli isimlerinin yetiştiği bir şehir olduğunu ve onların oluşturduğu kültür birikiminin yazılı

kaynaklar ve sözlü anlatılarla nesilden nesile aktararak Kırşehir halkının karakterine etki ettiğini, Erol Güngör'ün de bu kültür birikiminden beslenerek yetiştiğini belirtir.

Sempozyumda sunulan bildirimlerden yirmi dokuz tanesi metin haline dönüştürülerek Dr. Öğr. Üyesi Maksut Yiğitbaş editörlüğünde kitaplaştırılıp yayımlanmıştır. Bu kitap, ölümünün üzerinden 35 yıl geçmiş olmasına rağmen fikirleri hala canlılığını koruyan Erol Güngör'ün ilmî ve fikrî yönünün farklı araştırmacılar tarafından çok yönlü olarak irdelendiği bildirileri içermesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

Kitap, Kırşehir Belediye Başkanı Yaşar Bahçeci, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Vatan Karakaya ve Prof. Dr. Şeyma Güngör'ün takdim yazıları ile başlamaktadır

İçerisinde farklı disiplinlere ait yirmi dokuz bildiri bulunan kitap beş bölümden oluşmaktadır.

“Değerler Dünyası ve Sosyoloji” adlı ilk bölümde araştırmacılar, Erol Güngör'ün sistematik bir form haline getirdiği değerler tasnifi ve sosyal bilimler alanına katmış olduğu özgün sosyolojik bakış açısından hareketle toplumsal meseleler ve değerler dünyası etrafında bildirimlerini şekillendirmişlerdir.

Bu bölümde, D. Mehmet Doğan'ın “Erol Güngör: Yeniden”, Prof. Dr. Cevat Özyurt'un “Erol Güngör'ün Tarihsel ve Çağdaş İslâm Sosyolojisi”, Prof. Dr. Cemalettin İpek'in “Erol Güngör'ün Değer Tasnifi ve Psikolojik Ahlâk Kuramları Bağlamında Değerler Eğitimine Yönelik Bazı Öneriler”, Prof. Dr. Levent Bayraktar'ın “Erol Güngör'de İnsan ve Değer”, Doç. Dr. Hüseyin Şimşek'in “Osmanlı'dan Cumhuriyete Değerler ve Eğitimi”, Doç. Dr. Ahmet Gündüz'ün “Hatırlanması Gereken Bir Değer: Prof. Dr. Erol Güngör”, Dr. Öğr. Üyesi Levent Taş'ın “Türkiye'de Yeni Sosyolojik Muhayyile Arayışları: Erol Güngör”, Öğr. Gör. Ömür Toker ve Öğr. Gör. Burhan Demirdaş'ın “İçtimai Meselelerin Çözümünde Türk Aydınının Çıkmazı” başlıklı bildirimlerine yer verilmiştir.

Kitabın ikinci bölümü “Prof. Dr. Erol Güngör'ün Din, Tasavvuf ve Ahlâk Anlayışı” başlığını taşımaktadır. Bu bölümde yazarlar bildirimlerini Erol Güngör'ün *İslâm'ın Bugünkü Meseleleri ve İslâm Tasavvufunun Meseleleri* adlı eserlerinde irdelediği din, tasavvuf, ahlâkî normlar, sanatın dinle olan ilişkisi gibi konulardan hareketle yazmışlardır.

Bu bölümde ise Doç. Dr. Hüseyin Öztürk ve Arş. Gör. Hakan Çalık'ın “Erol Güngör'de Din ve Sanat”, Doç. Dr. Osman Şimşek'in “Yeni Türkiye Açısından ‘Tevhidi Düşünce-Yeni Ahlâk Toplumu’ İnşasının Sistem Modeli”, Arş. Gör. M. Bilâl Yamak'ın “Klasik Modern Okumaya Tâbi Kılmanın İmkânı: Erol Güngör Düşüncesinde ‘Tasavvufi Bilgi’” ve Tahsin Yazgan'ın “Erol Güngör'ün Din ve Toplum Anlayışı” başlıklı bildirimleri yer almaktadır.

Kitabın üçüncü bölümü ise “Prof. Dr. Erol Güngör'ün Kültür, Edebiyat, Sanat ve Halk Bilimi Yaklaşımı” başlığını taşımaktadır. Bu bölümdeki bildirimlerde Erol Güngör'ün Türk millî kültürü ve onun bileşenleri olan sanat, edebiyat ve halkbilimi gibi medeniyet oluşturuca öğelere bakış açısı irdelenmiştir. Ayrıca yine bu bölümde kültür değişmesi, kültür emperyalizmi, batılılaşma ve yozlaşma gibi Erol Güngör'den ödünçlenen kavramlarla yeni bir bakış açısı ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Bu bölümde, Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu'nun “Erol Güngör Düşünce Sistematiğinde Kültür Kavramı Bağlamında Halkbilimi Disiplini”, Prof. Dr. Nebi Özdemir'in “Kültür Değişmeleri ve Teknoloji”, Prof. Dr. Refik Balay'ın “Kültür Emperyalizmi Bağlamında Erol Güngör'ün Medeniyetimizin Yeniden İhyasına İlişkin Görüşler”, Prof. Dr. Ergin Kariptaş'ın “Erol Güngör: Batılılaşma ve Yozlaşma Karşısında Türk Millî Kültürü”, Prof. Dr. H. Musa Taşdelen'in “Erol Güngör'de Kültür Değişmesi Kavramı”, Dr. Öğr. Üyesi Erol Ülgen'in “Prof. Dr. Erol Güngör'ün Türk Edebiyatı Dergisinde Yayımlanan Yazıları Üzerine Değerlendirme”, Dr. Öğr. Üyesi B. Şakir Konyalı'nın “Değer Bağlamında ‘Kelâmî Sahada Estetik Yapı Organizasyonu’ ve Şaşır(T)manın Anlamı Olarak Edebiyat”, Öğr. Gör. Kâzım Ceylan'ın “Büyük Mütefekkir Erol Güngör'e Göre Cumhuriyet Devrinde Türkiye'nin Kültür Politikası” ve Selma Dönmez'in “Modernleşme Sürecinde Erol Güngör'ün Millî Kültür'e Bakışı” başlıklı bildirimlerine yer verilmiştir.

Kitabın dördüncü bölümü ise “Türk Milliyetçiliği ve Türk Aydını” başlığını taşımaktadır. Bu bölümdeki bildirimler Erol Güngör'ün Türk milliyetçiliği fikri ve ideal bir Türk aydınında bulunması gereken özelliklere dair belirttiği düşünceler üzerinden şekillenmiştir. Yine bu bölümdeki bildirimler

baktığımızda Türk aydınının Türk milletiyle olan ve olması gereken bağına dair düşünceler geliştirilmiştir.

Bu bölüm Prof. Dr. Harun Çiftçi'nin “Erol Güngör'ün Akademik Düşüncenin Temel Kavramlarına ve İlim Adamlarına Dair Görüşleri”, Doç. Dr. Kürşat Zorlu'nun “Erol Güngör'ün Kültürel Sisteminde Milliyetçilik ve Aydın Olmak İlişkisi”, Doç. Dr. Ayfer Şahin'in “Türk Kültür ve Medeniyet Bağlamında Erol Güngör'ün Milliyetçilik Anlayışı” ve Dr. Öğr. Üyesi Fahri Atasoy'un “Erol Güngör'e Göre Milliyetçilik ve Demokrasi İlişkisi” başlıklı bildirilerini kapsamaktadır.

Eserin beşinci ve son bölümü “Türk ve İslâm Medeniyeti” başlığı altında verilmiştir. Bu bölümdeki bildiriler Erol Güngör'ün Türk-İslâm medeniyetine bakışı ve İslâm medeniyetinin inşa edici özelliği gibi konular üzerinde şekillenmiş olup Erol Güngör'ün inşa edilmesini umduğu medeniyet dairesi çerçevesinde modern hayat değerlendirilmiştir. Ayrıca bu medeniyetin insanında bulunması gereken özelliklere dair düşünceler de belirtilmiştir.

Bu bölüm ise Prof. Dr. Mehmet Öz'ün “Erol Güngör'ün Medeniyet Anlayışı Çerçevesinde 21. Yüzyıla Bakış”, Prof. Dr. Necmettin Tozlu'nun “Görevimiz: Yeni Bir İnsan Modeli ve Medeniyet İnşası Yahut Şahsiyetten Medeniyete”, Prof. Dr. Mehmet Şeker'in “Erol Güngör'ün İslâm Medeniyetine Bakışı” ve Doç. Dr. Erdal Aksoy'un “Erol Güngör'ün Türk Modernleşmesi Üzerine Görüşleri” başlıklı bildirilerinden oluşmaktadır.

396 sayfadan oluşan kitabın son dört sayfası ise sempozyum günlerine ait fotoğraflara ayrılmıştır.

Sonuç olarak büyük bir hassasiyetle organize edilen bu sempozyumla Erol Güngör'ün fikrî ve ilmî yönü disiplinlerarası bir yaklaşımla irdelenmiş, şahsî kimliği ve eserlerinin değeri hatırlatılmıştır. Ayrıca Erol Güngör'ün fikirleri ışığında araştırmacılar yeni önerilerde de bulunmuşlardır. Yayımlanan kitapla ise Erol Güngör'ün fikrî ve ilmî yönünden hareketle hazırlanan bildiriler diğer araştırmacıların ilgisine sunulmuştur. Bu anlayışla yayımlanan kitabın Erol Güngör'ün fikirlerinin özümsemesinde ve yeni fikirlerin doğmasında kaynak teşkil edeceği düşünülmektedir.